

der som hidtil kan ske modregning for kostens værdi ved udbetaling af vederlag i de institutioner, hvor der ikke er fuld selvforplejning.

Efter § 40, stk. 2, i arbejdsgruppens lovudkast skal en indsat, der uden tilladelse har været fraværende fra beskæftigelse, alene have udbetalt en ydelse til dækning af personlige fornødenheder. Endvidere kan der ved senere udbetaling af vederlag pålægges et ekstraordinært fradrag for hver dag uden beskæftigelse.

Arbejdsgruppens forslag om tilsidesættelse af beskæftigelsespligten bygger på AUF-betænkningens indstilling, hvorefter der ikke bør kunne ske indskrænkning i den dømtes mulighed for fællesskab med andre dømte i fritiden i ordinære tilfælde af individuel arbejdsvægring. Adgangen til at anvende disciplinærstraf i form af strafcelle eller til at anbringe den dømte i enrum bør derfor ophæves, og der bør alene kunne reageres med økonomiske virkemidler.

Efter AUF-udvalgets opfattelse bør det bero på den enkelte institutions interne regler og muligheder, hvor den dømte skal opholde sig i arbejdstiden, så længe arbejdsvægringen vedvarer. Foruden tab af løn i vægriingsperioden skal reaktionen være et ekstraordinært løntræk i den efterfølgende arbejdsindtjening samt eventuelt forringet lønmæssig status i et nyt arbejdspengesystem. Det ekstraordinære løntræk foreslås generelt fastsat til et bestemt beløb pr. arbejdsvægringsdag. AUF-udvalgets forslag berører ikke de gældende regler om anvendelse af sanktioner i tilfælde af kollektiv arbejdsvægring eller aktioner, der i øvrigt indebærer en risiko for fængslets orden eller sikkerhed.

AUF-udvalgets og arbejdsgruppens forslag har været gennemført forsøgsvis i kriminalforsorgens institutioner siden 1. januar 1993.

Det er i den forbindelse forudsat, at indsatte, der er fraværende fra beskæftigelse, kan tilbringe arbejdstiden i særlige lokaliteter, herunder eventuelt enrumsafdelinger. Det skyldes, at beboelsesafsnittene ofte ikke er personalebemandet i arbejdstiden. Man er imidlertid opmærksom på, at den særlige placering af de indsatte kan opfattes som havende en pønål karakter.

Det er endvidere i forsøgsordningen forudsat, at der kan ikendes disciplinærstraf i form af bøde ved tilsidesættelse af beskæftigelsespligten af én dags varighed eller mere, og at fængslerne af sikkerhedsmæssige grunde kan reagere med enrumsanbringelse i tilfælde af længerevarende beskæftigelsesvægring, dvs. vægring af mere end to dages varighed. Det er dog også forudsat, at denne mulighed kun bør anvendes undtagelsesvis i de åbne fængsler.

Rådet er i det store og hele enig i AUF-udvalgets anbefalinger om virkningen af beskæftigelsesvægring og kan derfor også tiltræde arbejdsgruppens forslag.

Rådet finder imidlertid, at den ovennævnte bestemmelse i arbejdsgruppens lovudkast om adgangen til at pålægge et ekstraordinært fradrag for hver dag uden beskæftigelse kan give anledning til tvivl om den retlige karakter af det omhandlede »ekstraordinære fradrag«.

Rådet foreslår derfor, at bestemmelsen erstattes af en adgang til at ikende disciplinærstraf i form af bøde ved tilsidesættelse af beskæftigelsespligten efter § 38, stk. 1, jf. § 67, nr. 3, i rådets lovudkast og pkt. 5.9.1.2. nedenfor.

Rådet har endvidere ingen indvendinger imod, at den beskrevne praksis vedrørende udelukkelse fra fællesskab af sikkerhedsmæssige grunde, der er fulgt under forsøgsordningen, fortsættes.

5.6.8.3. Justitsministeriets overvejelser

Justitsministeriet kan tiltræde Straffelovrådets udkast til bestemmelser om arbejde og uddannelse mv. Lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed, jf. §§ 38-42.

5.6.9. Fritiden

5.6.9.1. Gældende ret

Efter fuldbyrdelsesbekendtgørelsens § 16, stk. 1, skal de indsatte i fritiden have passende muligheder for at holde sig orienteret ved avislæsning og gennem radio- og fjernsynsudsendelser. Der skal være adgang til lån af bøger og tidsskrifter og så vidt muligt være tilbud om fritidsundervisning og forskellige former for sportsudøvelse.

Efter § 16, stk. 2, fastsætter institutionens leder regler om, hvilke tidsrum de indsatte dagligt kan anvende til fælles fritidsaktiviteter.

Efter § 17 skal de indsatte i almindelighed have adgang til at tilbringe mindst én time i fri luft. På arbejdsfri dage skal der så vidt muligt være adgang til yderligere ophold i fri luft. Der henvises i øvrigt til 1989-betænkningen, s. 183-184.

5.6.9.2. Straffelovrådets forslag

Om arbejdsgruppens overvejelser henvises til 1989-betænkningen, s. 185-186, 654, jf. § 41 i arbejdsgruppens lovudkast, og s. 708-709, og om Straffelovrådets overvejelser henvises til 1998-betænkningen, s. 107, jf. § 43 i rådets lovudkast, og s. 209-210.

Straffelovrådet kan med enkelte ændringer, der i det væsentlige er af redaktionel karakter, tiltræde arbejdsgruppens forslag.